

Назар ВИДИШ, студент 1 маг. курсу спеціальності 193
«Геодезія та землеустрій»
Науковий керівник: **ПОТАПСЬКИЙ Юрій Васильович**, канд.
с.г наук, доцент кафедри садово-паркового господарства,
геодезії і землеустрою
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

ШЛЯХИ ОРГАНІЗАЦІЇ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Організація раціонального використання земельних ресурсів у сільському господарстві повинна всебічно враховувати зональні, регіональні та локальні особливості конкретних територій, вона є індивідуальною для кожного агропідприємства. Тому з методологічного догляду вкрай важливим є формування й уніфікація основних правил раціонального землекористування у вигляді чітких принципів, якими необхідно керуватися у кожному конкретному випадку. Ми вважаємо за доцільне розрізняти загальні й операційні принципи організації раціонального використання земель (як загалом, так і в сільському господарстві зокрема). Загальні принципи віддзеркалюють основний характер внутрішньої логіки та лежать в основі побудови їх загальних методологічних підходів. Тому часто загальні принципи формування будь-якої території називають ще її фундаментальними принципами.

На основі узагальнень сучасних розробок можна зробити висновок, що операційно-методологічні принципи раціонального використання земель - це твердження, які мають суттєве значення для перевірки істинності теоретичних концепцій організації землекористування в умовах техногенезу, а також ті, що можна використати для формування (конструювання) загальних методичних засад впорядкування, охорони і відтворення земель. Вони можуть змінюватись, удосконалюватись, конкретизуватись, узагальнюватись, набувати нового змісту тощо [1, с. 29].

В останні роки, у зв'язку з еволюцією самого поняття "раціональне природокористування", про що говорилося вище, певних змін зазнали й принципи організації раціонального використання земельних ресурсів. Зокрема, значно більша увага приділяється сьогодні питанням гармонізації відносин людини з природою, здійсненню заходів щодо екологізації господарської діяльності, усуненню причин, а не наслідків деградації довкілля, а також пробілемам збереження природно-ресурсного потенціалу з метою задоволення потреб як нинішнього, так і майбутніх поколінь. Прийнято виділяти такі шляхи:

- максимальне збереження природних (чи квазіприродних) ландшафтів, науково обґрунтована організація сільськогосподарської території, адаптація сільськогосподарського виробництва до особливостей природного середовища, консервація й відновлення ґрунтових та інших ресурсів, гармонізація природних і економічних ресурсів;

- реконструкція та структурна оптимізація агроландшафтів, розширення заліснених площ і сінокосів з метою підтримання екологічної рівноваги між природними та антропогенними екосистемами, збереження біорізноманіття, охорона ґрунтових і водних ресурсів;

- протиерозійне впорядкування території господарств, здійснення необхідних організаційних, агротехнічних, фітомеліоративних і гідротехнічних протиерозійних заходів:

- запровадження сівозмін, в яких співвідношення між просапними, колосковими, овочевими культурами та багаторічними травами сприятиме збереження родючості ґрунту, боротьбі з бур'янами, хворобами і шкідниками, збільшенню обсягів сільськогосподарської продукції;

- застосування органічних добрив зі всіх можливих джерел;

- застосування хімічних добрив у науково обґрунтованих співвідношеннях як додатка до основних добрив:

- застосування системи мінімального обробітку ґрунту, яка забезпечує збереження ґрунтової структури і стійкості системи землеробства;

- запровадження інтегрованого методу захисту рослин;

- використання внутрішніх ресурсів (сонячної і земної енергії), бактерій, що живучи у ґрунті, здатних фіксувати рухомі частки азоту, сортів і гібридів, стійких до хвороб і посухи;

- зниження загальних обсягів закупівельних ресурсів (добрив, пестицидів тощо) [2, с. 243].

Отже, базуючись на досягненнях природничих, соціальних і технічних наук, узагальнюючи досвід організації і ведення сільськогосподарського виробництва, враховуючи прорахунки, що мали місце при організації природокористування в минулі роки, виходячи з основних ідей концепції збалансованого розвитку, можна виділити такі загальні шляхи організації раціонального використання земельних ресурсів у сільському господарстві [3, с. 225].

Перший шлях – єдність використання, поліпшення та охорони земельних ресурсів.

Другий шлях – необхідність ретельного врахування стану природних ресурсів та умов природного середовища. Недооцінка цього шляху часто призводить до негативних наслідків.

Третій шлях - всебічне врахування законів природи при організації землекористування. Якнайповніше врахування законів природи при організації використання земельних ресурсів, особливо на етапі землепорядного проектування, є визначальною умовою формування і подальшого функціонування високоефективних і екологічно безпечних природно-антропогенних комплексів і систем.

Четвертий шлях - інтеграція екологічного та економічного підходу до організації використання земель в єдиний еколого-економічний підхід.

П'ятий шлях - забезпечення високої ефективності використання земель [4, с. 178].

Отже, операційні шляхи неодмінно повинні регламентувати такі три групи проблем, що безпосередньо розв'язуються при землекористуванні:

- 1) встановлення складу та співвідношення угідь;
- 2) розміщення сільськогосподарських угідь на конкретній території;

3) запровадження адаптивних систем господарювання.

Список використаних джерел

1. Тишковець В.В., Пересадько В.А. Рациональне використання та охорона земельних ресурсів. Методичні вказівки для студентів географічних факультетів.- Х., 2020, с.24-35.
2. Панас Р.М. Основи моніторингу та прогнозування використання земель: Навчальний посібник,- Львів: Новий Світ- 2019 с. 224-260.
3. Третяк А.М. Теоретичні основи і територіальний землеустрій: Навчальний посібник.-К.: Вища освіта, 2021 с. 513-528.
4. Біттер О., Березівський П., Мельник В. Ефективність сільськогосподарського виробництва і рівень життя сільського населення. Львів: ЛДАУ с. 177-188.

Марія ГАНЕВИЧ, студентка 1 курсу спеціальності 193 «Гедезія та землеустрій» ЗВО «ПДУ»

Науковий керівник: **Ольга ПЕТРИЩЕ**, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри садово-паркового господарства, гедезії та землеустрою ЗВО «ПДУ»
м. Кам'янець - Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ОФОРМЛЕННЯ ПРОЕКТУ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Земля була і залишається головним джерелом задоволення першорядних потреб людини, - є найважливішою ланкою усіх виробничих процесів і тому має велике значення в житті людей. Життя людства немислиме без безупинного використання земельних ресурсів як речовинного фактора й об'єкта суспільних відносин. Коли до землі приєднується людська праця (жива і уречевлена), вона стає не лише як засіб виробництва, залучений у систему сільсько- чи лісогосподарського виробництва, а й виступає як матеріальна умова, і як активний фактор - головний засіб виробництва. [2, с.45]. У даному разі вона є і предметом праці, і безпосереднім засобом праці, оскільки володіє унікальною